

[Avaleht](#) > ... > [Perekonnaasjad Ja Pärimine](#) > [Seaduslik Lastega Välismaale Suundumine Või Sinna Elama Asumine](#) > Germany

Seaduslik lastega välismaale suundumine või sinna elama asumine

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

 Saksamaa

1 Millistel asjaoludel võib üks lapsevanem viia lapse seaduslikult teise riiki, ilma et tal oleks selleks teise lapsevanema nõusolek?

Küsimus, kus laps peaks alaliselt elama, on reguleeritud lapse elukoha määramise õigust käsitlevate õigusnormidega ning on seega osa lapse tegelikust hooldamisest (Saksa tsiviilseadustiku (*Bürgerliches Gesetzbuch*, BGB) § 1631 lõige 1). Nagu lapse vara haldamise küsimus, kuulub ka see küsimus vanema hooldusõiguse valdkonda tsiviilseadustiku § 1626 lõike 1 alusel.

Kui ainult ühel vanemal on hooldusõigus ja seega õigus määrata lapse elukoht, ei vaja ta teise vanema nõusolekut, kui otsustab, kus laps peaks elama, ja seega ka seda, kas laps tuleks viia teise riiki.

Kui mõlemal vanemal on hooldusõigus, peavad nad ühiselt otsustama, kas laps tuleks viia teise riiki. Seda seetõttu, et see küsimus – erinevalt näiteks lühikesest puhkusest naaberriigis Euroopas – on tsiviilseadustiku § 1687 lõike 1 esimese lause tähenduses märkimisväärse tähtsusega küsimus, mille puhul on vaja mõlema vanema ühist nõusolekut.

Kuid perekonnaasjade kohus võib taotluse korral anda vanema hooldusõiguse teatud küsimustes, näiteks lapse elukoha määramise õiguse, ainult ühele vanemale, vt tsiviilseadustiku § 1671 lõiget 1. Ka sel juhul – isegi kui teistes küsimustes on vanematel ühine hooldusõigus – võib vanem üksi ja teise vanema nõusolekuta otsustada lapse elukoha ja seega ka lapse teise riiki viimise üle.

2 Millistel asjaoludel on teise lapsevanema nõusolek vajalik, et viia laps teise riiki?

Teise vanema nõusolek lapse välismaale kolimiseks on vajalik, kui vanematel on ühine hooldusõigus (või vähemalt õigus otsustada lapse elukoha üle) (vt ka vastust 1. küsimusele).

3 Kuidas saab lapse viia seaduslikult teise riiki siis, kui teine lapsevanem selleks oma nõusolekut ei anna, kuid lapse teise riiki viimine on vajalik?

Lapse viimine teise riiki on seaduslik, kui lapsevanem, kes soovib koos lapsega kolida, võib selle otsuse teha iseseisvalt, näiteks seetõttu, et tal on ainuhooldusõigus või vähemalt ainuisikuline õigus otsustada lapse elukoha üle (vt ka vastust 1. küsimusele).

Kui vanemad jagavad hooldusõigust, kuid on lapse välismaale kolimise suhtes eriarvamusel ega suuda selles küsimuses kokkuleppele jõuda, võivad nad mõlemad pöörduda perekonnaasjade kohtusse, et saada tsiviilseadustiku § 1628 alusel õigus kolimise üle otsustada. Kohus peab seejärel tegema otsuse lapse parimates

huvides, võttes arvesse konkreetseid asjaolusid ja praktilisi aspekte ning asjaomaste isikute õigustatud huve (tsiviilseadustiku § 1697a).

Lisaks võib teisest vanemast eraldi elav vanem taotleda perekonnaasjade kohtult tsiviilseadustiku § 1671 lõike 1 alusel ainuhooldusõigust või vastutust konkreetse küsimuse eest, näiteks õigust otsustada lapse elukoht. Kohus rahuldab taotluse, kui teine vanem on sellega nõus (kui laps – vähemalt 14-aastane – ei ole selle vastu) või kui (osaline) ühise hooldusõiguse äravõtmine või (osaline) vanema hooldusõiguse üleandmine taotlejale on tõenäoliselt lapse parimates huvides. Kui kohus rahuldab taotluse, võib vanem vabalt otsustada lapse elukoha üle.

4 Kas ajutise äraviimise (nt puhkus, ravi) ja püsiva äraviimise korral kohaldatakse samu eeskirju? Võimaluse korral esitage asjaomased nõusoleku vormid

Vanem, kellel on ainuhooldusõigus või ainuõigus otsustada lapse elukoha üle, võib oma lapse lühiajaliselt välismaale viia, millal iganes ta soovib.

Kuid vanemad, kellel on ühine hooldusõigus, peavad põhimõtteliselt selle otsuse tegema ühiselt (tsiviilseadustiku § 1627). Kui vanematel on ühine hooldusõigus, kuid nad elavad eraldi, peavad nad ühiselt otsustama, kas kavandatav reis on igapäevane küsimus või märkimisväärse tähtsusega küsimus (tsiviilseadustiku § 1687 lõike 1 esimene lause). Vanemal, kelle juures laps tavaliselt elab, on õigus igapäevaste küsimuste üle iseseisvalt otsustada (tsiviilseadustiku § 1687 lõike 1 teine lause). Tsiviilseadustiku § 1687 lõike 1 neljanda lause kohaselt võib teine vanem – kui laps elab tema juures teise vanema nõusolekul või kohtu otsuse alusel – iseseisvalt otsustada lapse tegeliku hooldamise üle, nt mida laps võib süüa või millal ta võib magama minna. Õigusaktides ei täpsustata, millised küsimused on märkimisväärse tähtsusega, millised on igapäevased küsimused ja millised küsimused on seotud lapse tegeliku hooldamisega. See sõltub juhtumi konkreetsetest asjaoludest. Põhimõtteliselt võivad nii vanem, kelle juures laps tavaliselt elab, kui ka lapse suhtes suhtlusõigust omav vanem iseseisvalt otsustada ajutiste puhkuseraiside üle välismaale, kui see ei puuduta reisimist piirkondadesse, mis kujutavad endast lapsele erilist ohtu, nagu kauged piirkonnad; piirkonnad, kus puudub piisav arstiabi, või piirkonnad, kus valitseb poliitiline ebastabiilsus. Vanem, kellel on õigus lapsega suhelda, peab aga eelnevalt teavitama lapse peamisest hooldajast vanemat reisi sihtkohast.

Vanemal, kellel ei ole vanema hooldusõigust, ei ole õigust otsustada selle üle, kus laps elama peaks. Kuid ajal, kui tal on õigus lapsega suhelda, on tal tsiviilseadustiku § 1687a kohaselt õigus iseseisvalt teha otsuseid lapse tegeliku hoolduse küsimustes.

Viimati uuendatud: 04/03/2026

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.